

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор
 на пів року . . . 10 кор
 на чверть року . . . 5 кор
 на місяць . . . 170 кор
 За границею:
 на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свѣят о 5^{1/2} год. пополудні.
 Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжини). Експедиційні місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані відні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

„Митрополитъ Галицкій Андрей Шептицкій и Галицко-русская Матица“.

(Дальше).

Представивши фонетичну правопись яко «вредну новизну» для славянської азбуки і руского письма (дарма, що Серби пишуть дійсно фонетичною правописю і тим зовсім не пошкодили славянському характерови свого письма), Б. А. Дідицкий, покликаєсь на крилошанина луцкої капітули Бродовича, що ми «зъ первобыту принадлежимъ къ Востоку», а під тим треба розуміти Київ, колибель просвіти Руси. На єго погляд однак Галицка Русь відклонила ся від Сходу задля мнимої заборони в наших школах Старорусської Хрестоматії Я. Головацкого і релігійних учебників Гушалевича, Маркила Попеля і Луки Цибика, а такій судбі, як він запевняє, підлягли граматики Йосифа Левицкого, Я. Головацкого, А. Добрянського, Гр. Шашкевича, Мих. Осадци і Дячана і всі етимологічні учебники під впливом нової ери — фонетики.

Передовсім замітити треба, що всі змаганя Б. А. Дідицкого і єго прихильників Дениса Зубрицкого, Я. Головацкого і т. и. не вели до звязи з Києвом, а з білокаменною матушкою Московою, із змаганями Погодина, Каткова і московских славянофілів, а в Києві вязали ся з найбільшими гнобителями свободи нашого письменства і нашої культури, як Говорский, Голицкий, Юзефович et comr. Окрім того

годить ся замітити, що Староруску Хрестоматию Головацкого не заборонено, але яко перестарілу заступлено Старорускою Хрестоматією проф. д-ра Ом. Огоновского, з котрої о много більше молодіж могла пізнати староруске письменство, позаяк хрестоматія Головацкого обнімала лише княжу добу, а Огоновского все староруске письменство.

Так само згадані давні релігійні учебники були ще тоді навіть уживані в наших школах середних, коли Попель і Цибик відцурали ся г. єво-кат. Церкви і перейшли на службу до Росії, і аж пізнійше заступлено їх спершу етимологічною правописю печатаними учебниками оо. Пюрка, Стефановича, Тороньского, а перегадом коли в школі заведено нову правопись, само про себе розуміє ся, що й ті учебники поступенно видавано новою правописю шкільною. Се є фактичний стан річи, котрий показує, як Б. А. Дідицкий невірно і незгідно з правдою представляє сі справи.

Невірно і тенденційно представляє Б. А. Дідицкий заведенє польского языка в урядах і школах в Галичині адміністративною дорогою в 1867 р. Тут поладає Б. А. Дідицкий в яскравий анахронізм і представляє введене фонетики (що послідувало в 1892 зглядно 1893 р.) яко причину заведеня польского языка як справді культурно-історичного в урядованю і в школах (1867 р.), по єго думці «молода Русь, відрікши ся від старого свого історично-культурного значіння (!), введем новорускої фонетики, ще не ставшої історично-культурною, почавши нині бути якби народом «новим» (!), не могла достигнути приклонного у правительства

признаня тих прав, які надають ся лише народам многовікової культури!» І в тім на єго погляд для Руси лежить нова трудність, нова перегорода до осягнення рівноправности руского языка і письма, так що Б. А. Дідицкий, котрий приписує сей зворот молодій Руси шкідному впливови творів Шевченка, викликає з тимже Шевченком: «Доборолась Україна до самого краю!»

І ми кличемо з Шевченком: «доборолась Україна до самого краю!», але з иншої причини. Як раз Б. А. Дідицкий, котрий в «Слові» по нещаснім для Австрії бою під Садовою в 1866 р. помістив маніфест Наумовича, що ми не Русини а Русскіє, сподіваючись, що туй туй возьмуть русских Галічан в свою опіку московскі салдати, що туй туй русскіє Галічане возсодинять ся з Росією, і всі попередні змаганя єго і єго прихильників до обединенія і обрусенія визискає як раз їр. Байст (про котрого згадує Б. А. Дідицкий) проти Русинів і видав оклик: Русинів an die Wand drücken, мотивуючи тим, що: „sollen die Ruthenen Russen werden, so mögen sie lieber Polen sein!“ В найвисших кругах правительственных набрали переконаня, що дотеперішні Тирольці Сходу не є вже verlässlich, а погляд сей піддержував о. Наумович в своїй «Науці» і погвердив справою Гвидицок і процесом Адольфа Івановича Добрянського і товаришів. Се все була лише вода на млин всім тим, котрі змагали до того, щоби і так могутньому польскому живлу в Галичині дати ще більшу перевагу і забезпечити єму передове і верховне становище в краю і в державі.

Отсі події можуть стати певним доказом, як навмисне невірно і тенденційно

21

ЯРОШЕНКО.

Исторична повість ОСИПА МАКОВЕЯ (нагороджена Михайловою премією 1905 р.)

(Дальше).

VI.

Перед сходом сонця Дзерон збудив ся.
 — Ов, як я змерз! Ти спиш, Семене?
 — Ні! Холодно.
 Дзерон зірвав ся з невибагливої постелі і став затирати руки як від морозу.
 Сегодня забіраю ся звідси до дому; все одно! — сказав твердо.
 — Легко сказати — відповів Ярошенко. — Се треба би обходити тепер свѣтами, щоб у Молдову дістати ся.
 — Все одно! Ти лишаєш ся?
 — Ну, скажи сам, що я маю робити?
 — Я не піду, я тут лишу ся — вмшав ся в розмову Микула, що вже також збудив ся.
 — Пова не буду знати, що нема вже ніякої надії виратувати своїх, не піду. Ви, тату, коли хочете, ідіть з паном Дзероном; я не йду.
 — І я не йду — відповів батько. — Коли вже погибати, то погибаймо тут усі.
 — Я не хочу погибати! — скрикнув Дзерон. — Вставайте, а то замерзете! Ходім трохи! Я зовсім перемерз. Такий холодний ранок!
 Ніч була справді холодна, осінна, а накри-ти ся добре не було чим. За те день заповідав

ся ясний, погідний. Небо було темно синє, ніде ані хмарки. Сонце вже сходило. Всі три помолити ся коротко і пішли на торговицю під окопами, де вже горіли огні і вештали ся люди. Тут і там плакали збуджені діти. У браму в окопах відждала мала польська дружина військова.

— Петрашко іде! бачите? — промовив Дзерон до Ярошенків так голосно, що Петро Могила оглянув ся.

— А! се ви? — привитав він їх.

— Ми, ваша милість! Ви куди так?

— На зустріч королевичеві. Сегодня перевозить ся до нас. Шукайте мене потім, Дзерон, маю дечо з вами поговорити. Прийдіть і ви, Ярошенку! А се ще хто з вами?

— Мій молодший син, Микула.

— Отже шукайте мене! Я буду сюди вертати ся. Чекайте мене під замком, то буде найліпше.

Могила відіхав за дружиною, а Ярошенко і Дзерон пішли пообіста дечого теплого, щоби загірті ся.

В годиву потім з Двістра попри західну башту замку дорогою під гору до брами у валах їхала пишво вбрана дружина королевича Владислава. Він сам їхав передом на сивім коні; був блідий і втомлений; неначе хорий. Від часу до часу тряс ся увесь, як у пропасниці. За ним їхала рижна старшина, а за старшиною ішов відділ прибічної сторожі королевича, зложений із самих Шкотів. У сім відділі великан-

хорунжий ніс червону хоругву з вишитим білим орлом, що мав на грудях напись «Pro gloria crucis» (за славу хреста.) За прибічною сторожею ішов ще відділ німецької нанятої піхоти. Але саме військо королевича ще не йшло, лишило ся ще під Жванцем, бо ще міст не зовсім був готовий.

Люди зібрані коло брами в окопах розступили ся, а там потім сей і той вирвав ся з окриками на привітанє. Далі вже вся громада збігла ся подивити ся. Ярошенки і Дзерон пішли за Могилою, що їхав мовчки ліворуч королевича. Коло ліпняки Ходкевича в обові всі стали. Ходкевич був тут з декам із старшини, щоби повитати королевича. Королевич зліз із коня, подав руку гетманови, а инших повитав головою.

— Ваша милість хоро, бачу — промовив гетман.

— Пропасниці мене чіпила ся вчера.

— А тут нема ніякої вигоди! Що буде?

— Я війська не покину, хоч би мав тут і згинуті.

— У мой хатині буде ще вашій милости найвигіднійше. Бачите, яка палата з глини?

— Нічого, нічого, буде і тут добре. Ох, якже мені зимно! Зараз кладу ся.

Ходкевич дав знак рукою — і вся старшина почала розходити ся. Лишила ся тільки прибічна сторожа, що зараз розложила ся малим обозом довкола хатини, щоби стеретти королевича; численна прислуга його надійшла та-

звалює Б. А. Дідицький одвічальність за все те на фонетику, котра мало що не два десятки літ пізніше була введена в школах.

(Конець буде).

З бразилійських кольоній.

(Допись).

Кольонія: Antonio Candido.

(Конець).

Загальний погляд на господарство Русинів на наших кольоніях єсть такий: Хто в Галичині борюєся з бідюю і на всі сторони кидаєся, щоб щось собі придбати, той в Парані має і хату порядну і коло дому порядок, частенько і худібку, як корови, коня, безрого і дробю доробився і вдоволений проживає, придумуючи, де би ще щось придбати. Але єсть також такі очайдухи, що в Галичині спускали ся на ласку і неласку панів або жидів, ті і ту живуть з дня на день. Хати нема порядної, коло хати хабазе, що ледво мож перейти. Не має такий огорода, ні худоби, хіба трохи курий та яку безрого в загороді. Коло него самого, жєни і дїтий нехарно. Такі вже більше задвляють ся на Бразиліян, котрі лиш з дня на день живуть. Пиянство між нашими людьми також закоренює ся, бо паруха досить дешева. Наші людоньки задвляють ся на інші народи, котрі пють без утоми.

Треба вкінці тут і о гостинности згадати, Взагалі наш нарід єсть гостинний, як відомо. Бразиліян єсть также гостинні. Радо приймуть приходячого і угостять, чим хата богата, але лиш тоді, коли прийде ся до них в час обїду або вечері. Поза тим часом їдою ніколи не приймають, хіба вже голодний домагаєсь, або самі пізнають, що нічого не їв. Гостинність однак і поза тим часом не уступає.

Кухні звичайно єсть осїбно виставлені, або прилучені до мешкального дому. Звичайно збудовані на стовпах дах, а наоколо дошками обиті. Ті дошки різані або колєні з пінворя, а відтак сокирою яко тако огладжені. Розуміє ся, що шпари наоколо. Дах з боків отвертий, хіба трохи забитий, щоби дощева шарґа не заливала. Такі кухні і наші люди запровадили. В кухні пооді стїни єсть кльоцки, або дошка, покладені на підвїсшєню, мов низькі лавки. На середині кухні на землі палить ся вічний огонь, а при нїм залїзний банячок мовби чайник, наповнений водою. Звичайно звисає з бантів дріт, або ланцух, а до него причїплюєсь котелок до варєня фасолї або якої иншої страви.

Хто лиш прийде, то господар, або господинї, або хто з молодших бере «кую», наспїває до неї «ма-

ти» (гербата бразилійська), майже більшу половину, затикаєсь «бомбу» (рурку від 12 до 15 см. довгу мосяжну або бляшану), котра на кінці закінчена в гульку з дірочками мов ситко, або наумисне виплетена з дроту великості турецького орїха. Тою руркою перша господиня, або господар, висєє тую гербату з куї. Розумієсь за першим потягом спїлює, бо часом або попарить язик, як горяча вода, або знов за гірка перша так звана «куя». Потому наливаєсь знов водою і подаєсь другому. Другий висєє, наліє водою, подає третому ітд. йде по черзі знов від початку.

Кую, се гатунок динї, молода подібна цілком що до форми до гусячого яйця, лиш трохи більша. В вузїшїм кінці робить ся невелику дірку, викидєсь середину і зернятка, висушить ся і вже служить до цмоканя «мати». Той трактament має смак гіркавий, перша острий навіть, дальша вже лагіднійший. До того так привикли Бразиліян і наші люди, що годї обїйти ся без того. Бразиліян нераз голод тим заспокоюють, а наші спрагу. Сьміло про тое кождий в дорозї може того трактamentу домагати ся, і ніхто не відмовить, хіба що бракне тої (гербаты) матери. Маленькі дїти вже цмокають тую мату. Гіркість тая стаєсь приємною і лагідною.

Гербата тая, то листє з одного рода дерева, грубе, темне з верха, а зі споду ясно зелене, зубчиковате. Ніколи не опадає з дерева. Бере ся проте галузе, пражить ся над огнем в вязанках, сушить ся, або по избраню хліба з печи, кладе ся в середину і сушить ся. Треба уважати, щоби огонь не дістав ся, бо одній хвили мов нафта згорїла би тая гербата. Як вже висушить ся, тогди патиком обмолотить ся, викинеє патички і дрібоньку до мішка або якої посудини зспїлюєсь вже готову до ужитя. Таке матове дерево росте в лісах на злій землі досить густо, на добрій землі лиш декуда. Майже кождий наш кольонїст має на своїм шакри бодай кілька таких дерев, котрі тепер шанує, а лиш в своїм часї цілком обтинає, щоби нове листє виростло і достарчило єму нової гербаты.

Таким напитком, если тое цмоканє через рурку так назвемо, приймаєсь у кождого без виїмки, чи богатого чи бідного Бразиліянна, так приймають наші Русини свої і чужих, так приймають всі прочі поселенці в Парані. Уживаєсь також тої гербаты так, як хїньского чаю з цукром, але кождий радше возьме за бомбу з гіркою, як горвяточко з солодкою гербатою. Наші люди також додавши трохи цукру з молоком пють, але то вже належать до присмаків. Замість солодкої гербаты всюди у туболців або інших поселенців, если ліпше гостя хотять прийняти, подають чорну каву. Мата має тую прикмету, що коли горячо і чоловік спочений, або

і фізично змучений, гасить спрагу і відсьвіжує чоловіка. Тож велика благодать тая гербата в Парані, де не всюди вода добра. Навіть, коли люди їдуть в ліс рубати, або щось иншого робити, беруть вже не бомбу, але переварену воду, до котрої всапуєсь трохи гербаты і вже остуджену місто зимної води пють.

Не лиш до власного ужитку приспособлюєсь тую гербу, але де такі дерева ростуть мовби цілий ліс, то там знов торговельники винаймають ті дерева, беруть людей, що обтинають, пражать, сушать, молотять, а відтак пакують в міхи звичайно по 60 кїльо в однім і мулами з лісів до складів спроваджують, а звідси возами, залїзницею до моря, де пакують на кораблі і на різні сторони сьвіта розвозять. Найбільше тої герби їде до Аргентини, де люди місто гербаты уживають єї, бо вода там зовсім нездорова. Торговельники, що в великій скількості скуповують, а радше ліси винаймають і людей до робленя наймають, заробляють на тім великі суми, если до того в Буенос Аїрес мають своїх відкуповуючих. Люди, що коло неї роблять і приспособляють до вивозу, мало в тих часах заробляють, так що і не оплатять ся коло неї робити. Але як нема иншого зарїбку, то мусять ся і того чїпати. Богато людей при робленю коло герби і здоровлє тратить.

В останних двох літах ми ту поза рікою Iguassu маємо несогїрший заробок, бо можемо всегда дістати роботу при стратегїчній дорозї, яку робить військо з порту Uniao da Victoria до Пальмас, а звідтам піде до Рїо Гранде Суль (Rio Grande Sul). Многі вже повідроблювали за шакри, інші відробляють. Одні роблять при дорозї, другі ріжуть дошки, дуть гонти і т. д. Середна ціна заробку денно 3 мільрейси (мільрейс = 50-60 кр. — Ред.) але і більше беруть, особливо ті, що гуртовно годять ся. Одну хибу мають наші люди, що не відвзжють ся брати акордову роботу. Деякий Німець або Італіян навине ся, вже бере гуртовну роботу, одєн або два кїлометри, а відтак наших приймає до роботи. Сякий-такий, залєдво може що перєчитати, а вже над нашими людьми старшєє. Вже настїлько потрафлять наші, що можуть добре викінчити, бо від початку поселєня в тїй сторонї робили з виїмком двох літ, і роблять при дорозї, а бесїду вже уміють, що можуть згодити ся, лиш брак тої відваги, або на щось більшого спромїг ся. От, привикли до поштуркуваня, мов той віл до ярма, не можуть повяти, що щось ліпшого можуть зробити. Бракує ту просьвітї нашим людям, сьвідомости своїх сил. Час вже скрайній, щоби сьмо перєстали бути попихачами, але стараймо ся бути самостійними, а тогди інакше інші люди будуть нас цїнити.

Високоповажаний Ранє Редактор! Написав

кож небавом і окружила лїнянку зо всіх боків наметами. Хоругов заткнує в землю перед хатиною до часу, поки саме військо надїде і перенесе єї в окопи.

Петрашко Могила злїз із коня, віддав його чурї і почав шукати Дзерона і Ярошенків. Вони стояли недалеко.

— Щож там, Дзерон? — почав Могила. — Добре на війні?

— Було би добре, коли би скінчило ся добре і для мене і для вашої милости — відповів Дзерон поважно.

— Тепер труднійша справа, як перше.

— А то чому?

— Уже Томша господарем.

— Що? вже Олександра нема? — здивував ся і Дзерон і Ярошенко.

— Скинули.

— У Молдові скидають Турки господарів, як одєжу, — замїтив старий Ярошенко.

Могила видивив ся на нього.

— Не гнївайте ся, ваша милість! Ви знаєте, що я служив вашій родинї вірно; служив би і вам, коли-б мїг; та тільки здаєть ся менї: шкода такого гарного роду на такий непевний престїл.

— Чому непевний? — перебив хитрий Вірменин скоро. — Треба тільки ліпше заплатити Туркам, як платять Томша; треба мати всюди своїх людей... Господарем оплатить ся бути; гроші вертають ся в десятеро. А честь яка!

Ярошенко вже не перебивав купецького

дїла; Дзерон вигодив йому остатними часами так, що без нього був би погіб. Вірменин очевидно брав усе з купецького боку.

— Все, розуміє ся, залежить від того, як війна скінчить ся — говорив Могила.

— Розуміє ся, розуміє ся...

— Але я-б хотїв на всякий випадок приготувити собі людей в Сучаві, в Ясах...

— Напишіть листє в Сучаву! Там є наші люди. От шкода, що я тут... Але я мушу вернути ся сими днями.

— Ей! де вам се вдаєть ся. Я маю інших післанців... Ходїть, Дзерон, зі мною у намет. Подумаємо, до кого би післати листи.

Всі чотири пішли в обоз.

— Сагайдачний їде! — озвав ся Микула.

— До королевича з поклоном — замїтив Могила. — Треба йому сказати, що королевич хорий, нехай йому даєть спокїй.

— Сагайдачний їхав тільки з двома старшими. Довїдавши ся, що Владислав хорий, він зараз завернув ся. Повертає ся з Могилою і промовив до Микули:

— Щож там чувати доброго?

— Батька найшов вже. Отсе мїй батько.

— Слава Богу і за те! А інші де?

— В неволї у Турків — відповів старий Ярошенко. — От чого я на старість дочекав ся.

— Не жури ся, старий! Бог милостивий! Поратував мене твій син у бїдї, то Бог і єго поратує. От добре, що находжу тебе, Микуло. Адже

ти з батьком не маєш тут із чого жити. Возьми отже від мене.

— І Сагайдачний війняв гаманець із кишенї та подав Микулі.

— Ні, я не прийму нічого; маю ще свої гроші.

— Чим же я тобі, сину, віддячусь?

— Не треба нічого.

— Ну, воля твоя. Бувай же здоров! Менї ніколи...

— Ходїм у козацький обоз! — сказав Микула до батька. — От Дзерон уже пішов з Петрашком. Що ми Могилі порадимо?.. Я вам покажу Дорошенків полк, що мене приймив.

Старий згодив ся зараз пійти.

— А рука його все ще болять! Ви бачили, тату?

— Бачив.

— Дав би Бог, щоби загоїла ся!

Вони їшли в слїд за Сагайдачним попри хатї і слабо обсаженї окопи, призначенї для війська королевича. Сама середина окопів була найслабша; Турки, коли-б се були знали, могли були вдерти ся туди найлекше в обоз.

З польського обозу зайшли в козацький.

— А отсе вже Дорошенків полк.

Сагайдачний поїхав дальше, а батько з сином лишили ся в полку Дорошенка.

— Бачите, як там Турки полем снують ся?

— Ов, таї багато-ж їх!

Попри окопи сидїли і лежали козаки з самопалами і не спускали Турків з очий. Чекали

Вам все, що може обходити загал Русинів. Може тоє письмо невідповідне, бом з тиждень приханцем писав. Осудить, чи добре до «Руслана» чи ні. Однак на всякий случай маємо надію, що нас не опустите, але дальше будете присилати «Руслана». Братя Родимці! Ми хотїм в малій частині поза рікою Iguassu, — не хочемо однак загинути, але хочемо жити руским житєм, хочемо лучитись з вітчизною, і з нею жити, хотїм на чужій землі. Народність свою, обряд, бесїду, стараємось і дальше хочемо старатись заховати і стеречи їх яко найбільші наші сьвятоці. Маємо надію, що тая г. ретка Русинів, відлучена від вітчизни і кинена в далекі заморські краї, порозкидувана по правічних лісах Парана, не загине, але буде новим розсадником, з котрого розросте ся покоління молоде, здорове, повне сьвідомости і самостійности. Тож не цурайтесь нас, допомагайте нам морально, споможіть книжками, котрі нераз валяють ся і перекидують ся з кута в кут, а для нас стануть цінним дарунком, з котрого будемо черпати відомість про минушість нашої вітчизни-України, про славних князів і бояр, що грудьми своїми заставляли руский нарід перед бісурманами, та і про теперішних борців, що добивають ся свободи бідного народу, що борють ся за кринду Русинів. Все те нас обходить і радо читаємо, коли братя наші щось вибороли, а смутимо ся, коли «приятелі від серця» гнетуть, кривдять на кождім кроці братий наших. Они то були причиною, що мусїлисьмо опустити рідний край та в далеких заморських країнах шукати способу до життя. Нехай їм Господь не памятає того. Маємо сильну надію, що Господь, не опустить нас з під своєї опіки.

Руский колонїст з над Iguassu.

Зірване нейтральности.

Вчера вечером наспїли дуже алярмуючі телеграми. Доношено, же російська фльота продовжила свій побут в заливї Камран понад дозволеніх 48 годин і тим способом нарушила нейтральність. Япанія звернула ся до Франції, до якої належить ся івдохїньська місцевість, з формальним протестом против такого нарушеня нейтральности, а япанські дневники в дуже острїм тонї мали дсмагати ся виданя війни (!) Франції. Догадувано ся також, що нарушене нейтральности не лежить в пляні Франції, але що Рождественський як перше на Мадагаскарї, так тепер в Індохїнах наумисне допускає ся зломаня нейтральности, щоби тим способом примусити Англію до оружного вмїшаня. Тодї могла би Росія вицофати ся з честїю з убійчої для неї війни.

Всі ті фантастичні вїстки вїяснили ся вже нинї рано. І так доперва вчера вечером о 7. год. 45 мін. могла царська агенція Гаваса донести, що як раз о сїй порї япанський посол др. Мосано

тихо і спокійно, так що ся мовчавка тисячок людей могла вразити хоч кого. Тільки тут і там ще поправляли і підсипували насипя; а в однім висшїм місци уставляли двї малї пушки, обгордївши їх кошом.

— Не в добру пору ми прийшли! — промовив старий. — Красше було під замком лишити ся.

— Однаково. Ми і тут найдем собі сховок. Ходїм оттам у долину.

Обидва пішли уличками поміж вози у яр, над потїк, де горїли огні і порали ся кухарї коло великих казанів. Чури одні пасли конї на травї, другї водили їх до Дністра поїти, инші вертали ся звїдтам; ще инша челядь пильнувала возів.

В однім місци під грубезним буком громадка людей обступила когось і слухала його крику, який доходив і до Ярошенків. Вони підїшли до громади.

— Се хто там? — спитали ся вони в людей.

— Бородавка.

— Сам?

— Е! ні! під сторожею.

— Чого-ж він там кричить?

— Послухай сам!

(Дальше буде).

вчинив кроки у французского міністра заграничних справ, щоби звернути его увагу на заавізовану присутність російських кораблів коло заливу Камран. Міністер заграничних справ Делькас заявив послови, що скоро тільки одержить докладні відомости про побут російської фльоти на кохінхїньських водах, дасть ему всякі вїясненя, яких зажадає.

В повисшїм представленю вражає те, що япанський посол відкликував ся тільки на «заавізоване», та і означив побут Рождественського «коло заливу Камран», огже анї в самїй пристани, анї в заливї. Колиб Рождественський перебував поза нейтральним тримилевим пасом від побережа, тоді французске правительство анї не мало би права підпринимати яких небудь мір против російської фльоти, анї обовязку подавати япанському правительству докладні вїсти про місце єї справдішного побуту. Бо треба додати, що, як доносить Local Anzeiger з Петербурга, навіть тамашні маринарські круги не мають найменшого понятя про місце побуту Рождественського і думають, що він, опираючись на неограниченї повновласти, яку одержав від царя, розсилає фальшивї телеграми, щоби всіх впровадити в блуд і затерти всякі слїди за місцем свого побуту.

Надто заявлено у французскім міністерствї заграничних справ, що крок япанского посла д-ра Мосано не мав ціхи формального протесту против мвимомого зломаня нейтральности Францією, але що сей посол мав на зглядї — подїбно, як підчас переїзду ескадри Рождественського на височинї Шербурга, та з нагоди его побуту в Мадагаскарї, — єдино одержати формальне заповнене зі сторони Франції, що і на дальнє задержить строгу нейтральність. Се заповнене видавало ся Япанї тим конечнїшим, що російська фльота зближує ся до івдохїньского побережа та до терену военных операцій. Французске правительство скористало кілька разів з нагоди, послїдний раз на онодїшнім засїданю палати, щоби сложити вповнї обовязуючу заяву, що починить всякі кроки в цілі задержаня нейтральности. Вислано навіть спеціальні інструкції в тїй цілі до Індохїн. Тож Делькас зміг усунути занепокоєнє Япанї, яке впрочім не було оправдане жадними фактами.

НОВИНК П.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Евпсихія; римо кат.: Вел. Суб., Сотера і Кая. — В недїлю: руско-кат.: Терентія; римо-кат.: Великдень.

— **Іспити зрілости в учительских семінариях** відбудуть ся сего року в отсих речинях: в мужеских семінариях: в Залїцїях письменний іспит 15. мая, устний іспит екстерністів і екстерністок 22. мая, устний іспит абїтурїєнтів заведеня 16. червня; в Тернополї письм. іспит 15. мая, устний іспит абїтурїєнтів 25. мая, а екстерністів (-ок.) 9. мая; в Станіславовї письм. іспит 15. мая, а устний 9. червня; в Самборї письм. іспит абїтурїєнтів 15. мая, устний іспит абїтурїєнтів 26. мая, письм. іспит екстерністів (-ок.) 13. червня, а устний 3. липня; в Сокалі письм. іспит 13. червня, а устний 30. червня; — у Львовї письм. іспит 13. червня, устний 30. червня; в Коросні письм. іспит 2. червня, устний 13. червня; в Ряшеві письм. іспит 22. мая, устний іспит абїтурїєнтів 5. червня, екстерністів (-ок.) 16. червня; в Тарновї письм. іспит 15. мая, устний 3. червня; в Краковї письм. іспит 15. мая, устний абїтурїєнтів 22. мая, а екстерністів 30. мая. — В женських семінариях: у Львовї письм. іспит екстерністок 15. мая, устний 13. червня, письменний іспит абїтурїєнток заведеня 13. червня, устний 3. липня; у Львовї в приватній семінарії п. з. Сталковской письм. іспит 15. мая, устний 22. мая; в Перемишлї письм. іспит абїтурїєнток 15. мая, устний 22. мая, письменний іспит екстерністок 13. червня, а устний 3. липня; в Краковї речивець письмен. іспиту назначить дирекція заведеня, устний іспит абїтурїєнток 15. червня, устний екстерністок 27. червня; в Краковї в прив. семінарії проф. Прайзенданца письм. іспит, коли назначить дирекція, а устний 28. червня.

— **Нові улиці і доми у Львовї.** Спїлка будівничих у Львовї Захарїєвичя і С-ка закупила кілька домів при ул. Академічній і Баторого і постановила провести там нову улицю. Розбиранє домів розпочне ся в місяци червни. Нова улиця буде лучити улицю Академічну і Баторого. Та сама спїлка закупила також онодї поверх вісім моргів землі при ул. Льва Сапїги від монастиря оо. Домініканів, де тепер находять

ся склади дерева. На тїй землі буде переведених кілька улиць, при котрих стане яких 100 нових каменяць.

— **3 Жидачева** доносять, що при виборах до повітової ради з сїльських громад дня 17. с. м. перейшла ліста москвофільска.

— **3 залїзницї.** В надходячі Великодні сьвята, курсувати будуть 23. і 24. цвітня с. р. поміж Ряшевом а Львовом осїбні поїзди сьвяточні ч. 133 і 34/134, котрих виїзд зглядно приїзд означено ось як: Дня 23. цвітня виїздить осїбний поїзд з Ряшева о 7:40 рано, з Ланьцута 7:59, з Рогїзна 8:11, з Переворска 8:28, з Ярослава 8:49, з Радимна 9:12, з Журавиці 9:28, з Перемишля 9:40, з Медики 9:55, з Мостиск 10:12, з Хоросницї 10:25, з Судової Вишнї 10:40, з Горodka 11:10, з Каменоброду 11:18, з Мшани 11:32, з Зимноіводи-Рудна 11:42, приїзд до Львова о 11:55 рано. Дня 24. цвітня виїздить поїзд особовий ч. 34/134 зі Львова о годинї 10:05 в ночи, з Зимноіводи-Рудна 10:18, з Мшани 10:29, з Каменоброду 10:43, з Горodka 10:56, з Судової Вишнї 11:22, з Хоросницї 11:35, з Мостиск 11:50, з Медики 12:08, з Перемишля 12:39, з Журавиці 12:42, з Радимна 12:59 з Ярослава 1:20, з Переворска 1:41, з Рогїзна 1:53, з Ланьцута 2:05, приїзд до Ряшева о годинї 2:25 в ночи. Цїну їзди для подорожуючих тими поїздами обнижає ся після постанов роздїлу Ф. П., часть П. тарифи особової о 30% в реляциях до 50 км., а о 50% на дальші простори. Час приїзду і відїзду повисших поїздів поданий після часу середно-європейского.

— **Дрібні вїсти.** Міска рада Дрогобича надала почетне горожанство тамошньому старостї, Тадеєви Бобжинському. — З Пекїну доносять, що там помер російський амбасадор, Лессер. — 101 учеників і учениць музичної консерваторїї в Петербурзі замкнено на місяць до вязницї за демонстрації. — Страйковий комітет залїзничий в Римї радить нинї над перерванєм страйку, який не захопив цілої Італїї, так як сего надїяно ся.

Всячина.

— **Мобїлізация козаких полків.** «Син отечества» доносить, що змобїлізовано 16 полків донських, тверських, кубанських і оренбургских козаків і розмістять їх по фабричних містах в європейській Росїї, прим. в Дваньску, Юзівці, Добруїську, Саратовї, Казанї, Рязї, Лібанї і т. д. а також в тих увїздах, де вибухли селянські заворушеня.

— **Нове виданє короля Едіпа.** Перед 20 літами молодий Швайцар Мілер покинув жінку і новонароджену дитину і поїхав до Мексика, де займав ся купецтвом під прибраним назвиском Ільфельдер. Его жінка померла, а дочку взяла за свою родина Шльос в Апенцель. Перед роком Мілер повернув до Швайцарїї в родинні околицї і дізнав ся, що жінка померла, а про дитину ніхто ему не умів нічого розказати. Мілер маючи грубі гроші хотїв оженити ся і залюбив ся в дочцї Шльоса. Дївчина мимо его віку полюбила его також, а їх потайна любов не остала без наслідків. Ільфельдер, а давний Мілер попросив родичів дївчини о єї руку. Коли Шльос виявив походенє дївчини, Ільфельдер пізнав, що залюбив ся у власній донцї і виїхав сейчас до Бавилїї. Звідтам написав лист до Шльоса, що складає для дївчини в цїрїхскім банку 60.000 франків і їде за границу, не подаючи місця побуту.

— **Злодїї в мундурї комісаря поліції.** До дому багатой вдови Дальморо в Триєстї вїйшов онодї рано о 6. годинї комісар поліції в мундурї з двома тайними агентами і заявив панї. дому, що поручено ему зробити домашню ревїзію. Перестрашена вдова віддала ему всі ключі. «Комісар» без перепони переглянув всі столики, бюрка, шафи і касу, забрав всі вартїсні папери, дороговїности і гроші і вїйшов з агентами. Аж тоді п. Дальморо прийшла до себе і поїхала на поліцію, аби дізнати ся про причину ревїзїї. Там довідала ся, що поліція нікого не вислала на ревїзію, а мнимим «комісаром» був спритний злодїї. Зарядженє сейчас слїдство не викрїло злодїїв.

— **Переполох в церкві.** В містї Катерїнодарї, в кубанській області в Росїї, настав сими днями в церкві Покрова Пр. Богородицї переполох, в часї котрого задушено три жєнщини, а кількадесят осїб потерпіло менше або більше тяжкї ушкодження тіла. Переполох настав з слїдуєчої причини: Міщанин Іван Терещенко, в нападі божевїльности, вихопив з похви побіч стоячого поліціянта шаблю і кинув ся з нею на зібраних людей. Однак его сейчас спїямано і так стиснено, що він не вспів нікого убити; але вид шаблї і дикий крик божевїльного так налякав зібраних, що всі почали утікати, перевертаючи одні других і місячи їх ногами. Завдяки накликуваням сьвященника, переполох векорї втихомирив ся і тоді убитї три жєнщини і раненіх відвезено домів.

— **Найбільший діамант.** За найбільші діаманти уважали ся доси «Великий Могул», котрий важить 279 каратів (одн карат має більше менше 20 центїграмів) а перед опшофванєм мав важити 780 каратів; «Когїнур» («гора сьвітла»),

що перед ошлюфованом важив аж 793 каратів а тепер по дворазовім ошлюфованю важить лиш 106 каратів і «Орлов», котрий важить 194 каратів. Перші два находять ся тепер в короннім скарбі англійського короля, а третій украшає булаву російських царів; цариця Катерина II назвала так его по імени свого любчика кн. Орлова, котрий купив був его для неї від якогось Вірменина. В 1893 р. найдено в копальні Ягерсфонтен в південній Африці диямант названий «Ексцельзіор», котрий важив аж 971³/₄ каратів і мав вздовж 3¹/₂ англійських цалів а вшир і вглубш по 2¹/₂ цалів. Але всіх закусував диямант названий «Куллінан», знайдений 26. січня с. р. в копальні Преміер недалеко Преторії, столиці давньої трансвальської республіки. Его найшов інспектор тої копальні Фредерік Велльс. Підчас інспекції побачив він, що в жовтій землі щось блищить ся до сонця, а здогадуючись, що то диямант, кинув ся він зараз видобувати его з таким горячковим успіхом, що аж зломив ножики. Видобутий диямант показав ся найбільшим зі всіх, які доси найдено, бо важить аж 3024³/₄ карата або около 622 грамів, отже більше як пів кілограма. Він є чистої білої краси і з двох боків має природні кришталеві площі. Він є три рази так великий як Ексцельзіор і має здовж 4 англ. цалі (1 англ. цаль — 2.54 см.), вшир 1¹/₂ цалів, а в гору 2¹/₂ цалів. Велльс повів той диямант зараз до банку полудневої Африки в Лондоні. Вартість сего дияманту обчислюють на 24 мільйонів корон, а суть і такі, котрі кажуть, що диямант варт аж 10 мільйонів фунтів штерлінгів або 240 мільйонів корон.

Посмертні оповістки.

— **О. Северин Левицький**, парох-ювілят в Городенці, упокоїв ся дня 9. с. м. в 80. році життя, а в 55. р. святихества. В. с. п!

— **Роман Тишовницький**, властитель дібр в Довгодуці коло Стрия, упокоїв ся дня 18. с. м. В. с. п!

— **Савина з Мандичевских Шмериковска**, жінка радника Митроп. Консисторії і пароха в Печеніжній, упокоїла ся дня 20. с. м. по короткій а тяжкій слабості в 71. році життя. В. і. п!

— **Катерина Леськівна** учителька в Ясенівці коло Долини, упокоїла ся дня 10. с. м. в домі своїх родичів в Ясенівці сільній коло Дрогобича, в 23. році життя, а в 5. році учительського звання. Покійна була свідомою Українкою і діяльною патріоткою. В. і. п!

Телеграми

з дня 21. чвітня.

Рим. Один з високих духовників, який був у папи на авдієнції, заявив, що Св. Отець сказав ему, що фінансовий став Ватикану є чим раз гірший, тому папа буде мусів завести далеко йдучі ошадности і зведе високо платні уряди в Ватикані.

Париж. Echo de Paris доносить, що в Тифлісі і в Баку на Кавказі застрайкувала залізнична прислуга. Залізничні поїзди не курсують.

Канада (на Креті). Кн. Юрій грецький отворив вчора сесию палати послів і у вступній промові представив пороблені ним кроки у гваранційних держав в цілі получення Крети з Грецією. Онісля палата одноголосно прийняла резолюцію з жадаєм злуки Крети з Грецією і з повідомленем про се заступників чужих держав. Вкінці послы склали присягу на імя короля Юрія і на грецьку конституцію.

Петербург. З огляду, що ті жовібри, як повертають з Манджурії, є найбільше ворожо настроєні проти теперішнього ладу в Росії, рішачі круги мають намір задержати цілу армію через три роки в Манджурії, хотій би заключено мир з Японцями.

„Тревоги автора і видавника“

гумористична подія з натури

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.
Ціна примірника на веліновім папері вилосить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 25 сот.)

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 прц і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів посланки можна прислати гроші чеками Щадній поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жадає звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виновідження (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє «Дністер» своїм членам на 6 прц, сляту гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купню більших обшарів треба звертати ся за позичками до «Дністра».

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в «Дністрі».

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділів «Дністер» на церкві, бурсі, школі і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. «Дністер» 31/12 1904

Вкладки:	1,783,673 К.
Уділи членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26,576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Львоваці:	169,456 К.
На рах. біжучим:	81,938 К.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейського часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломию 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави рускої, Сокаля	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща	8:25	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кркова, Відня, Праги, Ясла, Освятицма
8:10	з Станислава, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуща, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезелборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Чернівців, Делятина, Заліщик, Новоселиці
10:20	з Ршівна, Любачева	10:50	до Веліня, Сокаля, Любачева
11:25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	10:55	посл. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	1:45	посл. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуща, Жидачева, Чорткова, Вижниця, Керезмезе
1:30	посл. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Салца, Риманова, Івонича, Снівока, Хирова	2:45	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посл. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кіпмана, Новоселиці (через Жучку, Вижницю)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі (від 1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуща
2:30	посл. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	3:30	до Ршівна, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	3:45	до Яворова
5:03	з Сокаля, Белзича, Любачева	5:55	до Коломиї, Жидачева
5:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Івана пустого, Скали, Копичинця	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карансбяду, Хирова, Пешту, Н. Салца
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освятицма	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселиці і Сучави	7:05	до Рави рускої, Сокаля
8:40	посл. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева (1/2—3/4 вкл.), Гусятина, Керезмезе, Калуща	10:05	до Перемишля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загіра
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Броцлава, Варшави, Праги, Освятицма, Хирова	10:22	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Салца, Ясла	10:35	до Кракова, Відня, Броцлава, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова, Івана пуст., Скали, Гусятина, Потутор
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща	11:05	до Стрия
10:40	посл. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Рави рускої, Любачева (що неділя)
12:20	посл. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Салца
2:31	з Тернополя, Брок великих, Грималова	2:51	посл. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4 вкл.), Сучави, Кіпмана
3:25	на дворець „Підзамче“	4:10	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Снівока, Освятицма
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів		з дворця „Підзамче“
2:15	посл. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івана пустого, Скали, Гусятина	2:09	посл. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Івана пуст.
3:04	з Тернополя, Брок великих, Грималова	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
		11:24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова.

ПОЇЗДИ ЛЬВОВАЦЬКІ

Приходять на головний дворець:

з Бруховиць 8:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд., 3:00, 4:30 і 5:33 пополууд., 7:34 і 8:39 вечером, (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 пополу., 9:25 вечером (від 1/5 до 30 вкл.), 10:00 вечером (від 15/5 до 31 вкл. в неділі і свята)
зі Шпрца 9:30 вечер (16 до 11/9 вкл. в неділі і свята)
з Любича вкл. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділі і свята)

ЗАМІТКА: Час середно-європейський рикнуть ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського — 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:53 рано обидвоє рамкам. — В місті продає білеті значайні згвални часонісці П. Ст. Соколовського пасаж Гавельмана 9. від 7. рано до 8. вечером. — Огоро інформаційні ц. к. авіаційні, державні (уз. Краєцких ч. 5.) уділяє пояснень, і сиріах авіаційних, продає білеті всякого рода і розкладає лади, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополууд., а в неділі і свята від 9. рано до 12. а полууд.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.